

EUROPA-PARLAMENTET

2009 - 2014

Regionaludviklingsudvalget

2009/2230(INI)

2.3.2010

UDKAST TIL BETÆNKNING

om EU-strategien for Østersøområdet og makroregioners rolle i den fremtidige
samhørighedspolitik
(2009/2230(INI))

Regionaludviklingsudvalget

Ordfører: Wojciech Michał Olejniczak

INDHOLD

	Side
FORSLAG TIL EUROPA-PARLAMENTETS BESLUTNING	3
BEGRUNDELSE	6

FORSLAG TIL EUROPA-PARLAMENTETS BESLUTNING

om EU-strategien for Østersøområdet og makroregioners rolle i den fremtidige samhørighedspolitik (2009/2230(INI))

Europa-Parlamentet,

- der henviser til Kommissionens meddelelse til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget om EU-strategien for Østersøområdet samt en foreløbig handlingsplan for strategien (KOM(2009)0248),
  - der henviser til Rådets konklusioner om EU-strategien for Østersøområdet vedtaget den 26. oktober 2009,
  - der henviser til sin beslutning af 16. november 2006 om en strategi for Østersøregionen inden for den nordlige dimension (2006/2171(INI))¹,
  - der henviser til udtalelserne fra Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg om Kommissionens meddelelse om EU-strategien for Østersøområdet (ECO/261) samt "makroregionalt samarbejde - udvidelse af Østersøstrategien til andre makroregioner i Europa" (ECO/251),
  - der henviser til Regionsudvalgets udtalelse af 21.-22. april 2009 om lokale og regionale myndigheders rolle i den nye Østersøstrategi,
  - der henviser til Regionsudvalgets initiativudtalelse "hvidbog om forvaltning på flere myndighedsniveauer" CdR 89/2009 fin,
  - der henviser til forretningsordenens artikel 48,
  - der henviser til betænkning fra Regionaludviklingsudvalget og udtalelser fra Udenrigsudvalget, Udvalget om Miljø, Folkesundhed og Fødevarerikkerhed og Transport- og Turismeudvalget (A7-0000/2010),
- A. der henviser til, at Østersøen siden EU-udvidelsen i 2004 reelt er blevet et indre hav, der forener, men også skaber udfordringer; der henviser til, at staterne i Østersøregionen i høj grad er indbyrdes afhængige, og står over for de samme udfordringer,
- B. der henviser til, at EU-strategien for Østersøområdet er et pilotprojekt for fremtidige strategier for makroregioner såsom Donauregionen, Middelhavet, Alperne eller Den Atlantiske Bue, samt at strategiens realisering vil have en direkte indflydelse på, hvordan fremtidige strategier realiseres,
- C. der henviser til, at idéen om at skabe funktionelle regioner, der er koncentreret om fælles mål og udviklingsproblemer, kan bidrage til, at EU's regionalpolitik bliver mere effektiv,
- D. der henviser til, at det er nødvendigt at yde markant støtte til og udvikle den integrerede tilgang samt at skabe strategier for makroregioner; der henviser til, at strategierne skal

---

¹ Vedtagne tekster, P6_TA(2006)0494.

gælde for hele EU, uden at deres gennemførelse fører til en renationalisering af samhørighedspolitikken, samt at dette er nødvendigt med henblik på at effektivisere regionalpolitikken, især i relation til reformen efter 2013,

1. glæder sig over, at Kommissionen har godkendt, og at Det Europæiske Råd støtter strategien for Østersøområdet, som Parlamentet har anmodet om siden 2006;
2. glæder sig især over, at strategien er udformet efter en omfattende høring af interesserede parter i medlemsstaterne, herunder ikke blot nationale, regionale eller lokale myndigheder, men også det akademiske miljø, forretningslivet og ngo'er; er overbevist om, at høringsprocessen og inddragelsen af partnerne helt fra begyndelsen af strategiens udarbejdelse er en væsentlig faktor, der har betydning for, om strategien bliver succesfuld;
3. er overbevist om, at strategiens nye samarbejdsrammer, der er baseret på principperne om en integreret tilgang, vil skabe mulighed for en mere rationel og effektiv udnyttelse af bevillingerne til miljøbeskyttelse og udvikling af Østersøregionen (midlerne stammer fra såvel EU-fonde, nationale ressourcer og forskellige finansinstitutioner);
4. understreger nødvendigheden af en evaluering af, hvordan den nordeuropæiske gasledning og andre tilsvarende projekter påvirker miljøet; fremhæver behovet for at sikre, at bygningen af gasledninger ikke forringer vilkårene for søtransport;
5. gør opmærksom på den strategiske betydning af Østersøregionen for udviklingen af projekter med varig energi, fra f.eks. vindmøller eller regionens biomasse;
6. gør opmærksom på behovet for at skabe et effektivt og økologisk kommunikations- og transportnetværk (på havet, landjorden og indre vandveje);
7. gør opmærksom på, at der findes store økonomiske forskelle og forskelle i innovationsniveauet i Østersøregionen; gør opmærksom på, at det er nødvendigt at udbrede de højtudviklede landes potentiale og udligne ulighederne, så der permanent skabes et område med fælles velstand og høj konkurrenceevne, hvilket er så vigtigt set i lyset af samfundets aldring;
8. opfordrer inden for rammerne af strategien for Østersøområdet til en vidtrækkende fornyelse og styrkelse af forholdet mellem EU og nabolandene, der ikke hører til EU, når deres territorier indgår i en bestemt makroregions funktionsområder, eller hvis territorierne direkte påvirker funktionsområderne;
9. opfordrer medlemsstaterne og regionerne til at udnytte de strukturmidler, der er tilgængelige for 2007-2013 for at sikre størst mulig opbakning til strategiens realisering; har dog forståelse for de besværligheder, der er forbundet med modificeringen af de operative programmer i den igangværende programperiode;
10. er overbevist om, at de tiltag, der iværksættes i forbindelse med alle sektorpolitikker med en territorial dimension, herunder den fælles landbrugspolitik, fiskeri- eller industripolitikken, og en samling af de tilgængelige midler, der er afsat til fælles fastsatte mål, på et givet område er en forudsætning for strategiens succes samt gennemførelsen af de ambitiøse målsætninger i de efterfølgende makroregionale strategier; understreger i denne forbindelse, at der skal foretages et eftersyn af politikkerne i relation til de nye

udfordringer, samt at der skal fastsættes passende organisatoriske strukturer i EU-institutionerne;

11. mener, at strategiens territoriale dimension kan bidrage til udvikling og konkretisering af overvejelserne omkring territorial samhørighed, som Lissabontraktaten ligestiller med økonomisk og social samhørighed;
12. bifalder styrkelsen af samarbejdet mellem staterne og regionerne inden for rammerne af makroregionerne samt forberedelsen til nye fælles handlingsstrategier;
13. gør opmærksom på, at strategien for Østersøregionen skal opfattes som en proces, hvor principperne for tiltag og samarbejde hele tiden udvikles, samt at det overordnede mål er at finde optimale mekanismer, der kan overføres til efterfølgende makroregionale strategier;
14. er overbevist om, at det territoriale samarbejde, som er udviklet inden for rammerne af strategien for makroregioner, kan bidrage til en betydelig styrkelse af integrationsprocessen via et større engagement fra civilsamfundet i beslutningstagningsprocessen og indførelsen af konkrete tiltag; peger i denne forbindelse på det formålstjenlige i at indføre et samfundsmæssigt element, et kulturelt og forskningsmæssigt element og et turistrelateret element i de makroregionale strategier;
15. understreger værdien af fortsat at fremme udviklingen af uddannelse, undervisning og forskning samt opfordrer EU til at styrke samarbejde på disse områder;
16. følger subsidiaritetsprincippet og ser et stort potentiale i samarbejde på lokal- og regionalplan; fremhæver den store værdi af at skabe en effektiv samarbejdsstruktur på flere niveauer;
17. er overbevist om, at makroregioner har et stort potentiale med henblik på at optimere reaktionerne på de udfordringer og problemer, der opstår i et bestemt område, samt at optimere udnyttelsen af de tilgængelige ressourcer;
18. afventer med stor interesse en analyse af de første resultater af og erfaringer fra gennemførelsen af strategien for Østersøregionen, da de kan bidrage til at identificere mulige finansieringskilder og -metoder i forbindelse med de makroregionale strategier, ligesom resultaterne og erfaringerne kan virke som inspiration og eksempel for efterfølgende makroregioner;
19. gør af hensyn til en vellykket gennemførelse af fremtidige strategier for makroregioner opmærksom på, at Kommissionen må finde frem til en løsning på spørgsmålet om, hvor mange menneskelige og finansielle ressourcer, den har behov for;
20. opfordrer Kommissionen til som følge af nødvendigheden af at gennemføre en midtvejsanalyse af virkeliggørelsen af strategien for Østersøregionen at udarbejde detaljerede konkrete instrumenter og kriterier for projektevaluering, der er baseret på sammenlignelige indikatorer;
21. opfordrer Kommissionen, medlemsstaterne og sine egne medlemmer til at tage stilling til, hvilken karakter de makroregionale strategier skal have, hvordan strategierne skal programmeres (som separate programmer eller inden for rammerne af samhørighedspolitikken), hvem der skal gennemføre dem, på hvilken måde det skal foregå, samt hvor midlerne til finansiering af programmerne skal stamme fra;
22. pålægger sin formand at sende denne beslutning til Rådet og Kommissionen.

BEGRUNDELSE

I en tid med globalisering, voksende klimaforandringer, demografiske forandringer og voksende økonomisk konkurrence ser vi oftere og oftere, at de problemer og udfordringer, vi møder, ikke kender administrative eller politiske grænser.

Vi er derfor nødt til at udarbejde specifikke svar på udfordringerne og tilpasse de eksisterende politiske og finansielle instrumenter til dem.

Netop i denne kontekst er konceptet om makroregioner opstået. Der er tale om funktionelle områder, der er koncentreret omkring fælles mål eller udviklingsproblemer, og de har visse træk og geografiske betingelser tilfælles.

Strategien for Østersøområdet er det første og hidtil eneste forsøg på at skabe en kompleks fælles udviklingsstrategi for denne makroregion.

I Kommissionens meddelelse² kan vi læse følgende: "Fra et økonomisk, miljømæssigt og kulturelt synspunkt er Østersøområdet et yderst heterogent område, dog deler de berørte lande mange fælles ressourcer og udviser betydelig indbyrdes afhængighed". Denne afhængighed og behovet for at håndtere lignende udfordringer begrundes de fælles handlinger, som iværksættes inden for rammerne af strategien for Østersøområdet.

Strategien er blevet godkendt i forbindelse med en vidtrækkende høring med interesserede enheder i medlemsstaterne. Ikke blot offentlige institutioner er blevet hørt, men også videnskabs- og forretningsmiljøet samt ngo'er. Høringsprocessen har i sig selv været en succes, og det er også en succes, at partnerne er blevet inddraget helt fra begyndelsen af strategiens udarbejdelse. Arbejdet har ført til et forslag om en ny form for samarbejde i EU. Regioner med otte EU-medlemsstater og over 100 mio. indbyggere kan planlægge, fastsætte prioriteter og udføre handlinger, der tjener fælles mål. Dette gælder også for ikke-EU-lande. Det overordnede mål er at garantere en sikker miljøbeskyttelse samt en harmonisk økonomisk og social udvikling.

Strategien er baseret på fire søjler, der har til formål at sikre en mere effektiv udnyttelse af fællesskabsprogrammerne og de nationale politikker. De fire søjler er:

- miljøbeskyttelse,
- fremme af regionens velstand,
- forøgelse af regionens tilgængelighed og tiltrækningskraft,
- sikring af sikkerheden i regionen.

Strategien er desuden opdelt i 15 aktionsområder, og over 70 flagskibsprojekter er udarbejdet i detaljer.

Projekter og initiativer, der allerede er udviklet i regionen, har dannet udgangspunkt for strategien. De er udviklet inden for rammerne af EU-initiativer og via direkte samarbejde

---

² Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget om EU-strategien for Østersøområdet samt en foreløbig handlingsplan for strategien (KOM(2009)0248, 10.06.2009).

mellem medlemsstaterne i Østersøområdet. Projekterne og initiativerne er senere overført til de nye samarbejdsrammer, og de er baseret på principperne om en integreret tilgang til den gennemførte politik.

Det er helt nødvendigt at koordinere tiltag forbundet med alle politikker med en territorial virkning, hvis den beskrevne strategi skal blive en succes. De mest optimale resultater kan kun opnås, hvis handlingerne og de tilgængelige midler forenes. Handlingerne og midlerne er rettet mod fælles fastsatte mål på et bestemt område. Kampen mod udfordringer som f.eks. klimaforandringerne vil være effektiv, hvis vi inddrager andre politikker (bl.a. fiskeri eller den fælles landbrugspolitik), der direkte påvirker klimaforandringerne.

Strategien forudsætter også en styrkelse af samarbejdet med nabolandene, der ikke hører til EU, når deres territorier indgår i en bestemt makroregions funktionsområde, eller hvis territorierne direkte påvirker funktionsområderne. Når vi f.eks. fokuserer på, at Østersøens vand skal være rent, må vi ikke glemme, at visse staters floder flyder ud i havet, selv hvis den pågældende stat ikke har direkte adgang til Østersøen.

Den største udfordring for gennemførelsen af strategien for Østersøregionen er at skabe en god samarbejdsstruktur, en effektiv koordinering samt et forvaltningssystem.

Kommissionen skal være det strategiske centrum, der fører et komplekst tilsyn med gennemførelsen af strategien. Man kan dog frygte, at Kommissionen i øjeblikket ikke råder over de tilstrækkelige finansielle eller menneskelige ressourcer til at føre et effektivt tilsyn med strategiens realisering.

Medlemsstaterne skal dog være ansvarlige for selve gennemførelsen af strategien, og det tyder ikke på, at det er nødvendigt at oprette nye organisatoriske eller administrative strukturer. Det tyder heller ikke på, at sådanne strukturer ville bidrage til en mere effektiv realisering af strategien.

Denne tilgang kræver naturligvis mere organisatorisk arbejde og et vidtrækkende samarbejde mellem institutioner, organisationer og partnere inden for rammerne af de forskellige politikker på EU-plan, nationalt, regionalt og lokalt plan i overensstemmelse med princippet om forvaltning på flere myndighedsniveauer, som især anbefales af Regionsudvalget³.

Ifølge dette princip er det netop myndighederne i regionerne, ngo'erne og foreningerne, der skal gennemføre strategiprojekterne, eftersom de bedst kender regionernes situation og muligheder. Strategiens succes afhænger af deres tiltag.

Det er endvidere nødvendigt at fremlægge konkrete evalueringskrav, der er baseret på sammenlignelige indikatorer, så idéen om forvaltning på flere myndighedsniveauer kan være gavnlige. Idéen bliver derved ikke blot et tomt slogan, og strategien ender ikke med at være en samling projekter. Det er vigtigt, at den lovede rapport i 2011 om strategiens udførelse præsenterer et reelt billede af strategiens resultater og problemer, så eventuelle ændringer og forbedringer kan foretages, og det vil sætte nyt skub i strategien i fremtiden.

Man skal overveje mulighederne for at anvende erfaringerne fra gennemførelsen af strategien i fremtiden. Man skal især overveje, om det er en ønskværdig udvikling af samhørighedspolitikken, og om samarbejdet i EU netop skal udvikle sig på denne måde i makroregioner såsom Donauregionen, Middelhavsområdet og Alpeområdet. Er oprettelsen af makroregioner, funktionelle regioner, der udgøres af regioner, der er samlet om fælles mål

---

³ Regionsudvalgets initiativudtalelse "hvidbog om forvaltning på flere myndighedsniveauer" CdR 89/2009 fin.

eller udviklingsproblemer og har visse træk og geografiske betingelser tilfælles, en effektiv metode til at imødekomme udfordringerne i den fremtidige samhørighedspolitik?